

N:o 210.

Af herr **A. Hedin**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter.

»Med anledning af en vid sistlidne riksdag af undertecknad väckt motion afgaf kammarens fjärde tillfälliga utskott ett utlåtande (n:o 7) som, på grundvalen af en synnerligen fullständig och noggrann undersökning hemställde att kammaren måtte för sin del besluta en riksdags-skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville på de af utskottet anförda grunder låta utarbete en allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter.»

Denna hemställan blef af Andra Kammaren enhälligt bifallen.

Första Kammarens tillfälliga utskott (n:o 1) tillstyrkte (utl. n:o 20) kammaren att biträda Andra Kammarens beslut; men kammaren afslog denna hemställan.

I syfte att motionärens misshaglighet ej måtte föranleda ett ytterligare uppskof med en lagstiftningsåtgärd, till hvilken, hur angelägen den ock är, ett initiativ säkerligen ej kan väntas af den nuvarande chefen för justitiedepartementet, har jag önskat att frågan måtte i år förnyas af någon annan ledamot af Andra Kammaren. Men detta har man ansett för olämpligt.

Då man sagt, att om exempel finnes å det rättslöshetstillstånd, jag omtalat, jag nog skulle hafva omförmålt dem, skall jag erinra därom, att jag med exempel från den *senaste tiden* skulle kunna ådraga nu i tjänst varande personer just sådan behandling, för hvilken Andra Kammaren önskar att de måtte genom lag skyddas, och att exempel från längre tid tillbaka skulle förkastas såsom intet bevisande i afseende

å nuvarande förhållanden. I dessa dagar har jag från en af rikets större städer mottagit en dokumenterad framställning angående ett afskedande, som jag ej kan tro att någon annan skulle gilla, än de som bruka och missbruka det godtycke, som beträffande polismännen gäller i lags ställe.

Att en makt å ena, en rättslöshet å andra sidan, sådana som de af mig öfverklagade, någonsin och någonstädes ansetts kunna ingå i en för *lagbunden* ansedd samhällsordning, det har jag ej hört omtalas. Det ligger också utanför hvad kännedom om människosinnet och erfarenhet om okontrollerad maktfullkomlighet gjort till en af de allmännast erkända sanningar: att en sådan öfver- och underordnads inbördes ställning är *fördärfelig för båda* och nödvändigtvis skadlig för den enskilda rätt och det allmänna intresse, med hvilka de hafva att taga befattning.

De meddelanden, jag nu liksom förlidet år mottagit från personer, som i denna sak hafva att åberopa egna och kamraters rön — personer, som sagt sig vara beredda, »därest annat ej hjälper», att låta sina meddelanden offentliggöras med uppgift om namn, befattning, tjänstgöringsort, skall jag ej heller nu anföra. Ty det är ej nog att, såsom en af dem säger, vi hafva att »motse straff för ingen annan förbrytelse än den att hafva talat sanning utan ett enda ords afvikelse», — deras förutsättning, att nämligen detta skulle »hjälpa», är allt för oviss, till och med osannolik.

En särskild följd af en militärisk kommandorätt och lydnaplikt i ting, där det å ena sidan ej gifves något sådant skäl för dem, som i militära saker kan vara fallet, men å andra sidan kontrollen, som i *dessa finnes, är utesluten* — hvilket väl är höjdpunkten af det irresonabla i systemet *godtycke i stället för lag* — skall jag erinra om, därför att den numera har en så vidfamnande tillämplighet enligt andra länders erfarenhet, som torde blifva äfven vår. Det är den i *partipolitikens intresse åskade* ovillkorliga subordinationen med påföljd af det dagliga brödets förlust, när påfordrad blind lydnad utanför tjänsten vägras.

Skall vårt land falla under ministerstyrelse, ej med parlamentarisk kontroll såsom i andra länder, utan en ministerstyrelse, som kommanderar representationen, då får man lära hvad talrika staters och kårers *betjänteklasser i en legalt och ekonomiskt svag och beroende ställning betyda såsom valagenter*. Det är anmärkningsvärdt, hvad *alla* partier lätt foga sig i dylikt. På kejsardömet's tid voro de liberala förbittrade, då tillsättningen af folkskolelärare lades i *prefekternas* hand. Men sedermera har man ej på tre och ett halft årtionde hunnit ställa sådant till

rätta. Den dag kan komma, då det bolagsregerade Sverige får samma present af en lydlig Riksdag, hvars kommenderande ministär säger: eftersom staten betalar nära på allt hvad folkskolan kostar (hvad icke nu är kan snart blifva), bör staten tillsätta och afskeda folkskolelärare. Och »staten, det är jag», ministären genom sina landshöfdingar.

Hur Sverige tenderar till *det slags* ministerstyrelse, som här ofvan nämndes, bör ej vara svårt att se. Jag har för öfrigt mer än en gång påpekat det.

Jag föreslår,

att Andra Kammaren för sin del beslutar, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville låta på de af utskottet i dess utlåtande n:o 7 år 1904 anförda grunder utarbete en allmän polisförfattning för rikets städer och därmed jämförliga orter.

Jag anhåller om motionens remitterande till fjärde tillfälliga utskottet.

Stockholm den 21 februari 1905.

A. Hedin.
